

Каріна МУШЕН,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ
Іванна ГОРБАЧ-КУДРЯ

ПРОТИДІЯ ГЕНДЕРНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Забезпечення гендерної рівності стало невід'ємною частиною більшості міжнародних документів, що спрямовані на захист основних прав і свобод людини. На сьогодні це ключовий стандарт демократичного прогресу. Європейський Союз, кандидатом у членство якої є Україна, у своїй політиці визначає рівність прав і можливостей для жінок та чоловіків як основний пріоритет, але реалії в Україні далекі від ідеалу.

Метою дослідження є розгляд основних причин виникнення гендерної дискримінації, її наслідків для розвитку демократичного суспільства та визначення можливих шляхів протидії.

Гендерна дискримінація зазвичай може виявлятися у різних сферах суспільного життя. Обмежувати можливості участі жінок у спорті, доступі до медичних послуг, правосуддя та соціального забезпечення. Наявність стереотипів у культурних виявах обумовлює стереотипність поведінки у родині. У сімейному оточенні нерівність виявляється у розподілі обов'язків та очікувань від чоловіків / жінок. Норми, які регулюють зовнішній вигляд та поведінку чоловіків / жінок, інколи ставлять обмеження для вільного самовираження особи, сприяючи в свою чергу виникненню гендерної дискримінації у культурному аспекті. Нерівність у доступі до інформаційних технологій, упереджене ставлення до жінок-мігранток і біженок може вплинути на формування відмінностей у реакціях правоохоронних органів на гендернозумовлене насильство [2].

Гендерна дискримінація також може виявлятися в обмеженнях кар'єрного зросту, нерівності у заробітній платі між чоловіками і жінками, а також низькою представленістю жінок на вищих управлінських посадах. Наслідками усіх цих явищ є обмеження індивідуальної свободи вибору та розвитку особистості [2].

Військова агресія російської федерації в Україні супроводжується серйозними викликами, що впливають на встановлення гендерної рівності та прав жінок, адже:

1. Умови війни ставлять жінок під особливий тиск і призводять до численних випадків їхнього фізичного та психологічного страждання. Збільшується ймовірність гендерного насильства, включаючи сексуальні злочини, що робить жінок особливо вразливими.

2. Також у контексті військового конфлікту може обмежуватися доступ жінок до освіти, можливостей працевлаштування та медичних послуг. Це в свою чергу сприяє утвердженню стереотипів традиційних гендерних ролей і обмежує можливості прогресивного розвитку жінок в суспільстві.

3. Третім аспектом є те, що втрата чоловіків у результаті військових подій створює умови, за яких жінки стають більш економічно та соціально вразливими. Процес відновлення у такій ситуації є складним через наявність гендерних бар'єрів, які обмежують доступ до ресурсних можливостей.

Занепокоєння викликають проблеми, пов'язані із документуванням та розслідуванням правоохоронними органами сексуальних злочинів, вчинених російськими окупантами під час війни [1].

У такій складній ситуації Україна приділяє велику увагу соціальній сфері та гендерній політиці. Гендерну політику, що слід розглядати як комплекс організаційних та правових заходів, спрямованих на забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок у всіх сферах життя суспільства та політики, наша держава буде на принципі справедливого підходу до ролей чоловіка та жінки, враховуючи їхні права, свободи, обов'язки, можливості і відповідальність за свої дії. Обраний євроінтеграційний напрям підтверджуються численними досягненнями. Серед них – прийняття законів щодо протидії домашньому насильству, зміни у кримінальному законодавстві, що стосуються відповідальності за домашнє насильство, визнання поняття гендерно зумовленого насильства, ухвалення державних стратегій та національних планів, залучення іноземних фахівців та вивчення громадської думки.

1 листопада 2022 року в Україні набула чинності Стамбульська Конвенція. Міжнародний акт є першим нормативним документом, що відкриває нові можливості для запобігання та протидії насильству стосовно жінок, роблячи протидію гендерно обумовленому та домашньому насильству юридичним зобов'язанням перед

європейською спільнотою. Крім того, Україна, ратифікувавши Стамбульську конвенцію, взяла на себе додаткові зобов'язання щодо захисту жінок від насильства та будь-яких форм дискримінації [1]. Ратифікація міжнародних нормативно-правових актів є дієвим кроком України щодо забезпечення гендерної рівності та протидії насильства.

Список використаних джерел

1. Лук'янова Г.Ю. Гендерна проблематика в умовах дії правового режиму воєнного стану: аналіз ідеологічної складової державної політики та державного управління. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №4. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/94>

2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 16.11.2023)

Ельміра НАЗАРЛІ,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доктор філософії, старший викладач
кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

Неля ЛЯХ

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРИЧИНИ

На сьогодні насильство є однією з гострих соціальних проблем. Його жертвами водночас можуть ставати як жінки, так і чоловіки, проте, за міжнародною статистикою, переважна частина насильницьких дій спрямовується на жінок та дітей.

Насильство не обмежується фізичною, сексуальною та психологічною шкодою. До нього також відносять залякування, страждання, примус і позбавлення свободи. Насильницькі дії можуть спрямовуватися на одну людину або усіх членів родини, проте є випадки, коли насильство здійснюється проти окремих соціальних груп чи у суспільстві загалом.

В Україні значну проблему становить домашнє насильство, до якого, згідно з українським законодавством, належить фізичне, сексуальне, психологічне та економічне насильство, що вчиняються у визначеному колі осіб, незалежно від місця їх проживання.